

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 363/2016-31

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 7. decembra 2016 v senáte zloženom z predsedu Milana Ľalíka (sudca spravodajca), zo sudkyne Marianny Mochnáčovej a sudcu Petra Brňáka prerokoval prijatú sťažnosť spoločnosti WIBAX, spol. s r. o., Vrakunská 29, Bratislava, vo veci namietaného porušenia jej základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 v spojení s čl. 20 ods. 1 a 4 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prerokovanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava II v konaní vedenom pod sp. zn. 25 Cb 53/2003 a takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo spoločnosti WIBAX, spol. s r. o., na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo

na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava II v konaní vedenom pod sp. zn. 25 Cb 53/2003 porušené bolo.

2. Okresnému súdu Bratislava II v konaní vedenom pod sp. zn. 25 Cb 53/2003 prikažuje ďalej konať bez zbytočných prieťahov.

3. Spoločnosti WIBAX, spol. s r. o., priznáva finančné zadost'učinenie v sume 2 500 € (slovom dvetisícpäťsto eur), ktoré je Okresný súd Bratislava II povinný vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Spoločnosti WIBAX, spol. s r. o., priznáva náhradu trov právneho zastúpenia v sume 363,79 € (slovom tristošesťdesiattri eur a sedemdesiatdeväť centov), ktoré je Okresný súd Bratislava II povinný vyplatiť na účet jej právneho zástupcu JUDr. Dušana Repáka, Krížna 47, Bratislava, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

5. Vo zvyšnej časti sťažnosti nevyhovuje.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k. I. ÚS 363/2016-10 z 1. júna 2016 podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) prijal na ďalšie konanie sťažnosť spoločnosti WIBAX, spol. s r. o., Vrakunská 29, Bratislava (ďalej len „sťažovateľka“), vo veci namietaného porušenia jej základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 v spojení s čl. 20 ods. 1 a 4 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva

na prerokovanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) postupom Okresného súdu Bratislava II (ďalej len „okresný súd“ alebo „súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 25 Cb 53/2003 (ďalej aj „napadnuté konanie“).

2. Z obsahu sťažnosti a jej príloh vyplynulo, že napadnuté konanie začalo na základe návrhu [REDAKOVANÉ] (ďalej len „navrhovateľ“) na vydanie platobného rozkazu doručeného okresnému súdu 27. januára 2003, ktorým sa domáhal proti sťažovateľke zaplata sumy 118 519,70 Sk (3 934,13 €) s príslušenstvom z titulu nezaplata ceny za zhotovené dielo. Okresný súd vydal 20. februára 2003 platobný rozkaz, ktorý bol na základe sťažovateľkou podaného odporu zrušený.

3. Sťažovateľka v odôvodnení sťažnosti predovšetkým uviedla:

„... Uvedené konanie nie je na OS BA II ukončené do dnešného dňa, pričom konajúci súd opakovane konal spôsobom, s ktorým sa nestotožnil odvolací Krajský súd v Bratislave a jeho rozhodnutia zrušil. OS BA II svojim nesprávnym úradným postupom opakovane spôsobil prieťahy v konaní, o.i. odporca tiež spôsobil prieťahy v konaní, keď vytyčoval pojednávania v termínoch v rozpore s Občianskym súdnym poriadkom. V konaní sa vyskytujú viaceré obdobia nečinností odporcu, ktoré presahujú časové obdobie šesť mesiacov.

... Sťažovateľka zaplatila za odpor a odvolania súdne poplatky, ako aj za poskytnuté právne služby svojmu bývalému právnenému zástupcovi, ktorý sa ale pre neúmernú dĺžku konania už vzdal právneho zastupovania a advokátskej praxe. Uvedené súdne poplatky a trovy právneho zastúpenia sú aktívnymi majetkovými právami sťažovateľky, ktoré jej odporca bráni používať a bezúročne ich užíva, čo ale na druhej strane mu nebráni v stanovovaní ďalších súdnych poplatkov pre sťažovateľku, jej majiteľa a jeho rodinných príslušníkov a v zastavovaní konaní, ktorými si vymáhajú spôsobenú škodu. Odporca účelovo prieťahmi v konaniach, alebo nesprávnym úradným postupom, marí spravodlivosť pre sťažovateľku, jej majiteľa a jeho rodinných príslušníkov, čím ich zásadným spôsobom diskriminuje v prístupe k spravodlivému súdnemu konaniu.

... zo spisu je zrejmé, že odporca svojim konaním v dotknutom spore opakovane porušuje OSP a jeho arbitrárne rozhodnutia nemajú oporu v zákone ako napr. oznámenie zo dňa 24.09.2015... o zrušení pojednávania nariadeného na deň 06.10.2015, ktoré bolo sťažovateľke doručené dňa 09.10.2015 bez akéhokoľvek zdôvodnenia.

Dĺžka konania viac ako 13 rokov bez právoplatného rozhodnutia nemôže byť považovaná za rýchlu a účinnú ochranu práv sťažovateľky.

... Pokiaľ ide o kritérium právnej a faktickej zložitosti veci, predmetom konania vedeného na okresnom súde je obchodnoprávny spor spočívajúci o uplatnenej pohľadávke a jej výške...

Vychádzajúc z obsahu spisu okresného súdu v tomto konaní a jeho postupu, v tomto konaní nie je žiadna právna okolnosť, pre ktorú by bolo možné vyhodnotiť konanie ako zložitú. Po právnej stránke ide o vec, ktorá patrí k štandardnej agende všeobecných súdov.

... Sťažovateľka neprispela žiadnou podstatnou okolnosťou k zbytočným prieťahom v konaní, práve naopak, promptne reagovala na pokyny súdu súvisiace s konaním a taktiež sa sťažovala u predsedníčky okresného súdu.

... napadnuté konanie nesie všetky znaky neefektívneho správania okresného súdu, ktoré v spojitosti s celkovou dĺžkou súdneho konania viac ako 13 rokov majú za následok prieťahy, pretože okresný súd nielenže nevykonával priebežne úkony smerujúce k rýchlemu odstráneniu právnej neistoty, v ktorej sa sťažovateľka nachádza, ale tento jej stav zneužíva na jej postihovanie, marením prístupu k spravodlivému súdnemu konaniu... K týmto zbytočným prieťahom došlo aj napriek tomu, že okresný súd určité úkony a rozhodnutia vykonal, ale tieto mu zrušil krajský súd. Okresný súd teda nezvolil taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty sťažovateľky. Zo spisu vyplýva, že v postupe okresného súdu sa vyskytli viaceré obdobia úplnej nečinnosti. Tieto obdobia nečinností tvoria celok, ktorý z pohľadu konečného rozhodnutia vo veci predstavuje nečinnosť v rozsahu viac ako 5 rokov.“

4. Sťažovateľka na základe uvedeného navrhla, aby ústavný súd vyslovil porušenie jej základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 v spojení s čl. 20 ods. 1 a 4 ústavy a práva na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a čl. 1 dodatkového protokolu postupom okresného súdu

v napadnutom konaní, prikázal okresnému súdu v tejto veci konať bez zbytočných prietáhov, priznal sťažovateľke primerané finančné zadostučinenie v sume 10 000 € a úhradu trov konania v sume 363,79 €.

5. Na základe žiadosti ústavného súdu sa k veci písomne vyjadrili obaja účastníci konania: okresný súd, zastúpený jeho podpredsedníčkou listom sp. zn. Spr. 2069/2016 z 12. júla 2016, a právny zástupca sťažovateľky k vhodnosti ústneho pojednávania podaním z 18. júla 2016.

5.1 Podpredsedníčka okresného súdu vo svojom vyjadrení okrem chronológie úkonov vykonaných okresným súdom v napadnutom konaní k veci uviedla:

„Po oboznámení sa s obsahom súdneho spisu uvádzam, že sťažnosť sťažovateľa nie je dôvodná, nakoľko zo spisu, ako i z pripojeného chronologického prehľadu procesných úkonov v danom konaní je zrejmé, že zákonný sudca koná vo veci priebežne a v primeraných lehotách s prihliadnutím na celkovú zaťaženosť v oddelení a počet prideľovaných vecí. V súčasnosti je vo veci nariadený termín pojednávania na deň 13.10.2016.

... je potrebné uviesť, že správe súdu neprináleží hodnotiť účelnosť jednotlivých procesných úkonov realizovaných vo veci zákonným sudcom.“

Zároveň oznámila, že v zmysle § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde súhlasí s upustením od verejného ústneho pojednávania.

5.2 Právny zástupca sťažovateľky vo svojom stanovisku doručenom ústavnému súdu 19. júla 2016 uviedol, že súhlasí s upustením od ústneho pojednávania.

6. Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ich stanoviskami k opodstatnenosti sťažnosti dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 v spojení s čl. 20

ods. 1 a 4 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a čl. 1 dodatkového protokolu.

II.

7. Z obsahu sťažnosti, jej príloh, vyjadrení účastníkov konania a obsahu súdneho spisu vzťahujúceho sa na vec sťažovateľky ústavný súd zistil tento priebeh a stav napadnutého konania:

Dňa 27. januára 2003 navrhovateľ doručil okresnému súdu návrh na vydanie platobného rozkazu.

Dňa 20. februára 2003 okresný súd vydal platobný rozkaz.

Dňa 17. marca 2003 sťažovateľka podala odpor proti platobnému rozkazu.

Dňa 24. apríla 2003 po zrušení platobného rozkazu bola vec prevedená do registra „Cb“.

Dňa 10. júla 2003 okresný súd nariadil pojednávanie na 14. august 2003.

Dňa 14. augusta 2003 sa uskutočnilo pojednávanie, ktoré bolo odročené pre neúčast' právneho zástupcu navrhovateľa na 16. október 2003.

Dňa 16. októbra 2003 sa uskutočnilo pojednávanie, ktoré po výsluchu účastníkov bolo odročené na 20. november 2003.

Dňa 20. novembra 2003 sa uskutočnilo pojednávanie, ktoré bolo odročené z dôvodu ospravedlnenej neúčasti právneho zástupcu navrhovateľa na neurčito.

Dňa 5. marca 2004 okresný súd nariadil pojednávanie na 1. apríl 2004.

Dňa 1. apríla 2004 sa uskutočnilo pojednávanie, na ktorom okresný súd uznesením nepripustil zastúpenie navrhovateľa zástupcom a pojednávanie odročil na neurčito.

Dňa 19. mája 2004 zástupca navrhovateľa sa odvolal proti uzneseniu okresného súdu z 1. apríla 2004.

Dňa 16. júna 2004 okresný súd vyzval zástupcu navrhovateľa na preukázanie spôsobu podania odvolania na súd.

Dňa 30. júna 2004 zástupca navrhovateľa telefonicky oznámil, že sa vyjadrí písomne k výzve súdu.

Dňa 28. apríla 2005 bol spis predložený Krajskému súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) na rozhodnutie o odvolaní.

Dňa 27. októbra 2005 krajský súd uznesením sp. zn. 2 Cob 117/05 odvolanie zástupcu navrhovateľa odmietol ako oneskorene podané.

Dňa 23. novembra 2005 bol spis vrátený okresnému súdu.

Dňa 4. januára 2006 zástupca navrhovateľa podal dovolanie proti rozhodnutiu krajského súdu z 27. októbra 2005.

Dňa 16. januára 2006 bol spis predložený Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) na rozhodnutie o dovolaní.

Dňa 30. októbra 2007 najvyšší súd rozsudkom sp. zn. 1 Obdo 2/2006 zrušil uznesenie krajského súdu z 27. októbra 2005 a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

Dňa 10. decembra 2007 bol spis vrátený okresnému súdu.

Dňa 24. januára 2008 okresný súd predložil spis krajskému súdu na ďalšie konanie.

Dňa 19. februára 2008 krajský súd uznesením sp. zn. 2 Cob 9/2008 zrušil uznesenie okresného súdu z 1. apríla 2004 a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

Dňa 6. marca 2008 bol spis vrátený okresnému súdu.

Dňa 6. októbra 2008 okresný súd nariadil pojednávanie na 24. február 2009.

Dňa 16. februára 2009 sťažovateľka požiadala o odročenie pojednávania z dôvodu vypovedania splnomocnenia jej právny zástupcom 13. novembra 2008.

Dňa 24. februára 2009 sa uskutočnilo pojednávanie, ktoré bolo odročené na 4. jún 2009 pre účel predvolania sťažovateľky a svedkov.

Dňa 3. júna 2009 sťažovateľka požiadala o odročenie pojednávania.

Dňa 4. júna 2009 okresný súd odročil pojednávanie z dôvodu neúčasti účastníkov na neurčito.

Dňa 28. septembra 2009 okresný súd vyzval právneho zástupcu navrhovateľa na oznámenie, či jeho práceneschopnosť naďalej trvá.

Dňa 16. novembra 2009 okresný súd urgoval splnenie výzvy z 28. septembra 2009.

Dňa 18. novembra 2009 právny zástupca navrhovateľa oznámil predpokladané trvanie jeho práceneschopnosti (do konca novembra 2009).

Dňa 28. januára 2010 okresný súd nariadil pojednávanie na 15. apríl 2010.

Dňa 8. apríla 2010 sťažovateľka požiadala o odročenie pojednávania z dôvodu kolízie pojednávaní.

Dňa 15. apríla 2010 okresný súd odročil pojednávanie na 17. jún 2010.

Dňa 17. júna 2010 okresný súd odročil pojednávanie na 9. september 2010 z dôvodu neúčasti sťažovateľky (nemala vykázané doručenie predvolania) a právneho zástupcu navrhovateľa.

Dňa 9. septembra 2010 sa uskutočnilo pojednávanie, na ktorom bol po výsluchu svedkov a skončení dokazovania vyhlásený meritórny rozsudok, ktorým bola sťažovateľka zaviazaná na zaplatenie žalovanej sumy.

Dňa 24. novembra 2010 sťažovateľka podala odvolanie proti rozsudku okresného súdu z 9. septembra 2010.

Dňa 26. novembra 2010 okresný súd vyzval navrhovateľa, aby sa vyjadril k odvolaniu, a sťažovateľku vyzval na zaplatenie súdneho poplatku za odvolanie.

Dňa 16. decembra 2010 sťažovateľka požiadala o oslobodenie od súdnych poplatkov.

Dňa 11. januára 2011 okresný súd vyzval sťažovateľku na preukázanie majetkových pomerov.

Dňa 9. februára 2011 sťažovateľka doručila odpoveď na výzvu súdu.

Dňa 4. marca 2011 okresný súd uznesením nepriznal sťažovateľke oslobodenie od súdnych poplatkov.

Dňa 20. mája 2011 sťažovateľka sa odvolala proti uzneseniu o nepriznaní oslobodenia od súdnych poplatkov.

Dňa 8. júna 2011 bol spis predložený krajskému súdu na rozhodnutie o odvolaní.

Dňa 31. januára 2012 krajský súd uznesením sp. zn. 1 Cob 241/2011 zrušil uznesenie okresného súdu zo 4. marca 2011 a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

Dňa 7. februára 2012 bol spis vrátený okresnému súdu.

Dňa 29. marca 2012 okresný súd vyzval sťažovateľku na zdokladovanie majetkových pomerov vyplneným tlačivom.

Dňa 10. mája 2012 sťažovateľka doručila odpoveď na výzvu súdu.

Dňa 21. mája 2012 okresný súd opäť vyzval sťažovateľku na predloženie vyplneného tlačiva o jej majetkových pomeroch.

Dňa 19. júna 2012 sťažovateľka doručila vyplnené tlačivo.

Dňa 28. júna 2012 okresný súd uznesením nepriznal sťažovateľke oslobodenie od súdnych poplatkov.

Dňa 27. júla 2012 sťažovateľka sa odvolala proti uzneseniu o nepriznaní oslobodenia od súdnych poplatkov.

Dňa 8. augusta 2012 bol spis predložený krajskému súdu na rozhodnutie o odvolaní.

Dňa 21. februára 2013 krajský súd uznesením sp. zn. 1 Cob 313/2012 zmenil uznesenie okresného súdu tak, že sťažovateľke priznal oslobodenie od súdnych poplatkov.

Dňa 8. apríla 2013 bol spis vrátený okresnému súdu.

Dňa 17. mája 2013 bol spis predložený krajskému súdu na rozhodnutie o odvolaní sťažovateľky proti meritórnemu rozsudku.

Dňa 20. februára 2014 krajský súd uznesením sp. zn. 8 Cob 12/2013 zrušil rozsudok okresného súdu z 9. septembra 2010 a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

Dňa 6. marca 2014 bol spis vrátený okresnému súdu.

Dňa 11. júna 2014 okresný súd nariadil pojednávanie na 21. október 2014.

Dňa 21. októbra 2014 okresný súd odročil pojednávanie z dôvodu neprítomnosti zákonného sudcu na neurčito.

Dňa 12. novembra 2014 okresný súd nariadil pojednávanie na 22. január 2015.

Dňa 22. januára 2015 sa uskutočnilo pojednávanie, ktoré po výsluchu účastníkov bolo odročené na 9. apríl 2015.

Dňa 9. apríla 2015 sa uskutočnilo pojednávanie, ktoré po výsluchu účastníkov bolo odročené na 11 jún 2015.

Dňa 11. júna 2015 sa uskutočnilo pojednávanie, ktoré bolo odročené z dôvodu neúčasti právneho zástupcu navrhovateľa na 6. október 2015.

Dňa 22. septembra 2015 navrhovateľ požiadal o nariadenie znaleckého dokazovania.

Dňa 24. septembra 2015 okresný súd zrušil nariadený termín pojednávania bez uvedenia dôvodu.

Dňa 12. októbra 2015 sťažovateľka si uplatnila nárok na náhradu podľa § 147a Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“).

Dňa 17. marca 2016 okresný súd uznesením návrh sťažovateľky zamietol.

Dňa 23. marca 2016 okresný súd nariadil pojednávanie na 26. máj 2016.

Dňa 19. apríla 2016 sťažovateľka sa odvolala proti uzneseniu zo 17. marca 2016.

Dňa 24. mája 2016 okresný súd zrušil nariadený termín pojednávania a zároveň určil nový termín na 13. október 2016.

Dňa 30. mája 2016 sťažovateľka doručila návrh na priznanie sumy 15 € za zmarené pojednávanie.

Dňa 9. júna 2016 okresný súd uznesením návrh sťažovateľky zamietol.

Dňa 25. júla 2016 sťažovateľka sa odvolala proti uzneseniu z 9. júna 2016.

Dňa 13. októbra 2016 sa uskutočnilo pojednávanie, ktoré po vypočutí účastníkov a svedka bolo odročené na neurčito pre účel nariadenia znaleckého dokazovania.

III.

8. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1 a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadost'učinenie.

9. Predmetom konania pred ústavným súdom bolo posúdenie, či postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 25 Cb 53/2003 došlo k porušeniu základného práva sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 v spojení s čl. 20 ods. 1 a 4 ústavy a jej práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a čl. 1 dodatkového protokolu.

10. Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná.

11. Ústavný súd si pri výklade „práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov“ garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o „právo na prejednanie veci v primeranej lehote“, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03).

12. Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou „odstránenie stavu právnej neistoty je podstatou, účelom a cieľom práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov, pričom tento účel možno dosiahnuť zásadne až právoplatným rozhodnutím (mutatis mutandis II. ÚS 26/95, I. ÚS 47/96, III. ÚS 116/02).

13. Judikatúra ústavného súdu sa ustálila v tom, že otázka, či v konkrétnom prípade bolo alebo nebolo porušené základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov garantované v čl. 48 ods. 2 ústavy, sa skúma vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti každého jednotlivého prípadu najmä podľa týchto troch základných kritérií: zložitosť veci, správanie účastníka a postup súdu (napr. I. ÚS 41/02). Ústavný súd pritom prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (napr. I. ÚS 19/00, I. ÚS 54/02, II. ÚS 32/02). Podľa rovnakých kritérií postupoval aj v danom prípade.

14. Posúdením napadnutého konania podľa prvého kritéria ústavný súd dospel k záveru, že preskúmané konanie nie je po právnej stránke zložité – jeho predmetom je nárok na zaplatenie ceny za vykonané dielo uplatnený z titulu zmluvy o dielo uzavretej

podľa Obchodného zákonníka, teda ide o vec patriacu do štandardnej rozhodovacej činnosti všeobecných súdov. Určitý stupeň faktickej zložitosti môže súvisieť s potrebou nariadenia znaleckého dokazovania na preverenie pravosti podpisov, avšak zdĺhavý priebeh napadnutého konania ústavný súd nemôže pripísať iba na vrub tejto skutočnosti už aj preto, že okresný súd pristúpil k nariadeniu znaleckého dokazovania až na základe záverov z ostatného pojednávania vo veci.

15. Pri hodnotení ďalšieho kritéria, teda správania sťažovateľky v preskúvanom konaní, ústavný súd zistil, že aj sťažovateľka prispela svojím správaním k celkovej dĺžke napadnutého konania. Ústavný súd v tomto smere poukazuje na opakované žiadosti sťažovateľky o odročenie nariadených pojednávanií, ktoré okresný súd z dôvodu neprítomnosti sťažovateľky musel odročiť (pojednávania konané 24. februára 2009, 4. júna 2009, 15. apríla 2010). Uvedená okolnosť nepochybne mala dopad na celkovú dĺžku trvania konania, na čo ústavný súd prihliadol pri úvahe o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia.

16. Napokon ústavný súd z hľadiska posudzovania, či vo veci sťažovateľky došlo k zbytočným priet'ahom, hodnotil samotný postup okresného súdu. Z prehľadu procesných úkonov v napadnutom konaní ústavný súd zistil, že postup okresného súdu sa vyznačoval nečinnosťou, ale aj neefektívnou činnosťou, ktorá tiež môže zapríčiniť porušenie ústavou zaručeného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov (napr. IV. ÚS 22/02, III. ÚS 103/09).

17. Okresný súd bol v predmetnej veci opakovane nečinný v obdobiach od 20. novembra 2003 do 1. apríla 2004 (4 mesiace), od 16. júna 2004 do 28. apríla 2005 (10 mesiacov), od 6. marca 2008 do 24. februára 2009 (takmer 12 mesiacov), od 6. marca 2014 do 22. januára 2015 (10 mesiacov) a od 11. júna 2015 do 17. marca 2016 (9 mesiacov). Uvedené obdobia nečinnosti okresného súdu (v celkovej dĺžke 45 mesiacov) bez akýchkoľvek zákonných dôvodov treba považovať za zbytočné priet'ahy v konaní.

18. Neefektívnosť postupu okresného súdu vyplýva najmä zo skutočnosti, že meritórny rozsudok okresného súdu bol odvolacím súdom zrušený podľa § 221 ods. 1 písm. h) OSP z dôvodu nevykonania dostatočného dokazovania na zistenie rozhodujúcich skutočností, v dôsledku čoho súd prvého stupňa vec nesprávne právne posúdil. Z rovnakého dôvodu odvolací súd zrušil aj uznesenie okresného súdu, ktorým podľa § 27 ods. 2 OSP nepripustil zastúpenie navrhovateľa. Dôsledkom uvedeného nesprávneho postupu okresného súdu bolo zbytočné predĺženie konania o dobu, počas ktorej odvolací súd rozhodoval o dôvodne podaných odvolaniach.

19. Uvedenú nečinnosť a neefektívnu činnosť okresného súdu v napadnutom konaní treba považovať za zbytočné prietahy v konaní, ktoré sú z ústavnoprávneho aspektu netolerovateľné. Ústavný súd preto konštatuje, že v napadnutom konaní došlo k prietahom, ktoré neboli spôsobené zložitou vecou, ale len správaním sťažovateľky, ale najmä v dôsledku postupu okresného súdu. Napokon ústavný súd konštatuje, že už samotná dĺžka trvania konania, ktorá predstavuje takmer 14 rokov, sama osebe signalizuje porušenie základného práva sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote (aj keď vec bola opakovane na krajskom súde, resp. na najvyššom súde z dôvodu rozhodovania o opravných prostriedkoch, čo nemožno pripočítat' na ťarchu okresného súdu, s výnimkou už konštatovanej neefektívnej činnosti). Ústavný súd preto dospel k záveru, že doterajším postupom okresného súdu v napadnutom konaní došlo k porušeniu základného práva sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 výroku tohto rozhodnutia).

20. V nadväznosti na tento výrok a v záujme efektívnosti poskytnutej ochrany sťažovateľke ústavný súd v bode 2 výroku tohto rozhodnutia prikázal okresnému súdu podľa čl. 127 ods. 2 ústavy a § 56 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde konať v predmetnej veci bez zbytočných prietahov.

21. Podľa § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd priznať tomu, koho základné právo alebo sloboda sa porušili, aj primerané finančné zadosťučinenie.

Sťažovateľka žiadala priznať primerané finančné zadosťučinenie v sume 10 000 €, keďže napadnuté konanie predstavuje pre sťažovateľku „*stratu dôvery v spravodlivý súdny proces, v právny štát, zotrvanie sťažovateľky v právnej neistote, zmarenie jej úspešného podnikania a spoločenského uplatnenia jej majiteľa a jeho rodiny, hrubý zásah do pracovnej a životnej istoty bývalých zamestnancov sťažovateľky, nenávratnú stratu jej majetku*“.

22. Vzhľadom na okolnosti danej veci ústavný súd dospel k názoru, že len konštatovanie porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nie je dostatočným zadosťučinením pre sťažovateľku. Ústavný súd preto uznal za odôvodnené priznať jej finančné zadosťučinenie podľa citovaného ustanovenia zákona o ústavnom súde, ktoré podľa zásad spravodlivosti s prihliadnutím na všetky okolnosti zisteného porušenia práv sťažovateľky, najmä na doterajšiu dĺžku napadnutého konania, ako aj na podiel sťažovateľky na zistených prietáchoch považuje za primerané v sume 2 500 € (bod 3 výroku tohto rozhodnutia).

23. Ústavný súd napokon rozhodol aj o úhrade trov konania sťažovateľky, ktoré jej vznikli v dôsledku právneho zastúpenia pred ústavným súdom advokátom JUDr. Dušanom Repákom, a podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde uložil okresnému súdu povinnosť uhradiť sťažovateľke trovy konania v ňou uplatnenej sume 363,79 € (odmena za dva úkony právnej služby vykonané v roku 2016) v súlade s § 1 ods. 3, § 11 ods. 3, § 13a ods. 1 písm. a) a c), § 16 ods. 3 a § 18 ods. 3 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov. Trovy konania je okresný súd povinný zaplatiť na účet právneho zástupcu sťažovateľky podľa bodu 4 výroku rozhodnutia.

24. V súvislosti s námietkou porušenia základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a 4 ústavy a čl. 1 dodatkového protokolu ústavný súd konštatuje, že na rozhodnutie o tejto časti sťažnosti nie je daná právomoc ústavného súdu.

Z citovaného čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach týkajúcich sa porušenia základných práv a slobôd vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd. Keďže napadnuté konanie nie je právoplatne skončené, sťažovateľka sa môže ochrany označených práv domôcť ešte v prebiehajúcom konaní, preto vzhľadom na princíp subsidiarity vyplývajúci z čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd sťažnosti v tejto časti nevyhovel (bod 5 výroku rozhodnutia).

25. Vzhľadom na znenie čl. 133 ústavy toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 7. decembra 2016